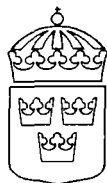

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 1991/92:AU5y

Kompletteringspropositionen

1991/92
AU5y

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen 1991/92:150 (kompletteringspropositionen) och med anledning av den avgivna motioner såvitt avser bilaga I:8 med undantag av avsnittet B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader (mom. 1 och 2), vilket remitterats till arbetsmarknadsutskottet.

Under förutsättning av finansutskottets medgivande överlämnar arbetsmarknadsutskottet tillsammans med föreliggande yttrande även avsnittet om arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader. Yttrandet omfattar även ett motionsyrkande på detta område.

Vidare behandlar arbetsmarknadsutskottet i detta yttrande fyra motioner från den allmänna motionstiden i år, vilka har hänvisats till utskottet. Med det yttrande som här följer överlämnas — under förutsättning av finansutskottets medgivande — även dessa fyra motioner.

Arbetsmarknadsutskottet vill i detta sammanhang informera om att beträffande motionerna Fi41 och Fi83, vilka väckts med anledning av kompletteringspropositionen, har yrkande 43 i motion Fi41 och yrkande 8 i motion Fi83 remitterats till arbetsmarknadsutskottet; dessa yrkanden kommer att behandlas i senare sammanhang.

Utskottet yttrar sig i det följande över

dels propositionens bilaga I:8 (arbetsmarknadsdepartementet),

dels följande med anledning av proposition 150 väckta motioner

1991/92:Fi41 av Ingvar Carlsson m.fl. (s), yrkandena 1, 34—42 och 44—46,

1991/92:Fi42 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd), yrkande 21,

1991/92:Fi44 av Lars Werner m.fl. (v), yrkandena 3—6,

1991/92:Fi45 av Birgitta Dahl m.fl. (s),

1991/92:Fi50 av Magnus Persson m.fl. (s),

1991/92:Fi51 av Rune Evensson m.fl. (s),

1991/92:Fi52 av Johnny Ahlqvist m.fl. (s),

1991/92:Fi55 av Kjell Nilsson m.fl. (s),

1991/92:Fi58 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s),

1991/92:Fi60 av Axel Andersson m.fl. (s),

1991/92:Fi61 av Anita Johansson m.fl. (s),

1991/92:Fi62 av Monica Öhman m.fl. (s).

1991/92:Fi63 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s),
 1991/92:Fi64 av Hans Stenberg m.fl. (s),
 1991/92:Fi69 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s),
 1991/92:Fi70 av Stig Alemyr m.fl. (s),
 1991/92:Fi71 av Owe Andréasson m.fl. (s),
 1991/92:Fi79 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s),
 1991/92:Fi82 av Nils-Olof Gustafsson m.fl. (s),
 1991/92:Fi83 av Margareta Winberg m.fl. (s), yrkandena 5–7 och
 10,

1991/92:Fi85 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s),
 1991/92:Fi87 av Anders Nilsson m.fl. (s),
 1991/92:Fi88 av Karl-Erik Svartberg m.fl. (s),
 1991/92:Fi91 av Bengt Hurtig (v),
 1991/92:Fi96 av Håkan Strömberg m.fl. (s),
 1991/92:Fi97 av Martin Nilsson m.fl. (s),
 1991/92:Fi102 av Inger Hestvik m.fl. (s), yrkande 2,
 1991/92:Fi103 av Bo Finnkvist m.fl. (s),
 1991/92:Fi104 av Georg Andersson m.fl. (s),

dels följande motioner från allmänna motionstiden

1991/92:A216 av Carl-Johan Wilson och Kenth Skårvik (fp),
 1991/92:A256 av Carl-Johan Wilson (fp),
 1991/92:A276 av Stefan Attefall och Jerzy Einhorn (kds),
 1991/92:A279 av Dan Ericsson i Kolmården och Ulf Björklund
 (kds).

Inledning

Arbetsmarknadsutskottet redovisade sin syn på arbetsmarknadspolitikkens inriktning, åtgärder och resurstilldelning under nästa budgetår i sitt betänkande 1991/92:AU11, vilket debatterades i riksdagen den 13 maj. En vecka dessförinnan behandlades utskottets betänkanden 1991/92:AU12 och 1991/92:AU16 på arbetslivsområdet. Vad utskottet anfört och föreslagit i betänkandena bifölles av kammaren.

De nu aktuella regeringsförslagen innehåller dels vissa tillägg och förändringar till de av riksdagen anvisade anslagen, dels olika frågor om finansiering. Innan utskottet går in på dessa förslag och motionsyrkanden i anslutning till dem, kommer utskottet att redovisa sina synpunkter på motionsyrkanden om inriktningen av arbetsmarknadspolitiken.

Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Socialdemokraterna anför i sin partimotion Fi41 att den viktigaste politiska frågan nu är att bekämpa den ökande arbetslösheten. För Socialdemokraterna har målet alltid varit arbete åt alla, medan regeringens mål endast är att förhindra att arbetslösheten i Sverige når samma nivåer som i omvärlden, anges det i motionen. För att bekämpa arbetslösheten begärs en *inriktning* av politiken som utgår från behovet av ett kraftfullt investeringsprogram. Motionens förslag till

investeringsprogram innebär att 40 miljarder kronor investeras i huvudsakligen offentlig sektor över hela landet under de närmaste två åren. Till motion Fi41 har fogats en bilaga med en länsvis förteckning av förslag på investeringsprojekt från lokala organisationer. I andra bilagor finns ytterligare förslag till tidigareläggningar, investeringsobjekt och projekt, t.ex. inom SJ och Luftfartsverket. Förslagen omfattar såväl kommunala projekt (t.ex. lokaler, fritid och kulturminnen, VA-anläggningar, gator och vägar) och projekt inom landstingen som investeringar inom byggnadsstyrelsens, vägverkets och banverkets ram. Med de satsningar som föreslås i motionen menar motionärerna att arbetslösheten kan beräknas till 3,5 % nästa år i stället för de 5 % som regeringen anser.

Utskottet vill anföra följande.

Läget på arbetsmarknaden förvärras enligt kompletteringspropositionen och kommer att vara fortsatt mycket besvärligt även nästa år, samtidigt som en viss tillväxt i ekonomin då bör vara möjlig att uppnå. För år 1992 beräknas en genomsnittlig arbetslöshet på 4,4 % och för år 1993 5,0 %.

Den inriktning av arbetsmarknadspolitiken, som för tre veckor sedan lades fast i utskottets betänkande 1991/92:AU11, är alltså i det väsentliga giltig. Utskottet vidhåller sin då redovisade uppfattning att uppgiften är att ge förutsättningar för tillväxt i hela landet för att skapa trygga jobb på sikt. Arbetsmarknadspolitiken i sig kan inte skapa varaktiga och trygga arbeten men däremot motverka arbetslöshet och stödja människor i den anpassning som ekonomin nu genomgår. Utskottet vill särskilt starkt understryka att inriktningen måste vara att hålla fast vid arbetslinjen, inte minst med hänsyn till det nu rådande konjunkturläget. Vidare skall utsatta grupper prioriteras, långtidsarbetslöshet motverkas och jämställdheten på arbetsmarknaden öka. Användningen av arbetsmarknadspolitiska insatser — inte minst för arbetslösa ungdomar — måste därför intensifieras på det sätt som utskottet förordar i sitt betänkande AU11, vilket riksdagen godkänt. I likhet med tidigare år vill utskottet bestämt avvisa arbetslöshet som ett medel i den ekonomiska politiken med hänsyn till mänskliga, sociala och ekonomiska aspekter.

Förutom de arbetsmarknadspolitiska insatserna, till vilka utskottet återkommer i det följande, är det viktigt att i detta sammanhang också framhålla de sysselsättningseffekter som följer av ett genomförande av de stora infrastrukturinvesteringar som föreslås inom kompletteringspropositionens ram. I bilaga I:4, Kommunikationsdepartementet, föreslås att 2 200 milj.kr. anvisas till åtgärder på de mindre vägarna och på vissa järnvägar under budgetåret 1992/93. I propositionen anges att medelsfördelningen till olika objekt skall ske med hänsyn till "arbetslöshetssituationen och behovet och nyttan av åtgärderna samt till objektens betydelse för bl.a. näringslivets behov av transporter och för ökad tillväxt. Åtgärderna skall kunna sättas igång snabbt och vara sysselsättningsintensiva. — Möjligheten att anlita av arbetsmarknadsmyndigheterna anvisad arbetskraft skall tas till vara."

Även på andra områden som statlig lokalförsörjning, utbildningsområdet, kulturområdet etc. finns förslag av betydelse för sysselsättningsläget. Under rubriken Statlig lokalförsörjning och fastighetsförvaltning föreslås exempelvis att regeringen till följd av det besvärliga sysselsättningsläget ges ett bemyndigande att inom en total kostnadsram om 1 000 milj.kr. igångsätta byggnadsprojekt löpande under budgetåret 1992/93. Beträffande de nämnda byggnadsprojekten anmäls i propositionen avsikten att återkomma till riksdagen och redovisa hur bemyndigandet har använts.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att utskottet vid flera tillfällen uttalat sitt stöd för uppföljning av de olika arbetsmarknadsåtgärderna. Exempelvis anförde utskottet för ett halvår sedan i sitt av riksdagen godkända betänkande 1991/92:AU4 följande:

Utskottet har samma synsätt beträffande de stora infrastrukturinvesteringar som nu kommer till stånd. Utskottet utgår från att regeringen i samband med de årliga anslagsframställningarna eller i andra lämpliga sammanhang kommer att hålla riksdagen underrättad om effekten av de olika åtgärderna utan att det kommer en uttrycklig begäran från riksdagen.

Utskottet har försökt få fram en uppskattning av det antal personer som kan få sysselsättning genom olika infrastrukturåtgärder m.m. Med hänsyn till svårigheterna att få fram sådana uppgifter anser utskottet att det är angeläget att utveckla rutiner och metoder för att bättre kunna följa utvecklingen beträffande medelsåtgång och antal sysselsatta.

Enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning är förslagen i propositionen ägnade att motverka ökningen av arbetslösheten samtidigt som den nödvändiga strukturella omställningen sker. Genom att utveckla infrastrukturen och öka kompetensen höjs effektiviteten och läggs en grund till en snabbare ekonomisk utveckling när konjunkturen vänder. Utskottet vidhåller sina synpunkter på behovet av att kunna följa effekterna av de olika åtgärder som har betydelse för sysselsättningen. Det arbetsmarknadspolitiska läget kommer att följas med uppmärksamhet, och utskottet utgår från att regeringen utnyttjar finansfullmakten om behov snabbt uppstår av insatser utöver de nu planerade åtgärderna. Med hänsyn till vad som anförts avstyrker utskottet motion Fi41 (yrkande 1).

Socialdemokraterna tar vidare i motion Fi41 upp förslag angående *kompetensutveckling* med utgångspunkt i arbetsplatsens behov (yrkande 34). Motionärerna anser att riksdagen bör uppdraga åt regeringen att med kompetensutredningens förslag som bas utarbeta ett program för satsning på utbildning och andra kompetenshöjande åtgärder. Bl.a. är det angeläget att förbättra förutsättningarna för inventeringar av de anställdas utbildnings- och kompetensbehov.

För att öka personalens kompetens inom tillverkningsindustrin föreslås också i motion Fi41 en tvåårig försöksverksamhet med inriktning mot små och medelstora företag (yrkande 35). Arbetsgivarna får inom vissa ramar göra avdrag med hälften av kostnaden för de anställdas kompetensutveckling vid redovisning av de sociala avgifterna. Kostna-

den beräknas för nästa budgetår till 425 milj.kr. I denna punkt yrkas att riksdagen godkänner förslag till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter (*bilaga 2 i yttrandet*).

Även Vänsterpartiet i motion Fi44 förordar utbildning och kunskapshöjning inom industrin för att stärka konkurrenskraften (yrkande 6). I första hand föreslås teknisk-humanistisk utbildning.

Arbetsmarknadsutskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller den allmänna synen på behovet av kompetensutveckling som en faktor för att öka produktiviteten i företagen. Kompetensutvecklingsfrågorna bereds inom regeringskansliet. Bl.a. föreligger den av Socialdemokraterna nämnda utredningen om kompetensutveckling (slutbetänkande SOU 1992:7), vilken är utsänd på remiss. Remisstiden går ut den 1 augusti 1992. Ytterligare underlag för fortsatta överväganden kommer att föreligga när kommittén som skall utreda en effektivare vuxenutbildning (dir. 1992:48) lägger fram sina resultat. Enligt direktiven är det uppenbart att Sverige har ett mycket stort behov av att höja arbetskraftens kompetens, sett såväl ur ett allmänt tillväxtperspektiv som ur ett specifikt E.G.-perspektiv. Bl.a. skall utredaren belysa hur staten kan stärkas i sin roll som upphandlare av utbildning för vuxna samt hur statens ansvar för den framtida distansutbildningen skall utformas. Utredningsarbetet skall vara avslutat före den 1 mars 1993. Någon riksdagens åtgärd med anledning av de här aktuella motionskraven är därför inte påkallad.

När det gäller förslaget om en tvåårig försöksverksamhet med kompetensutveckling inom tillverkningsindustrin vill utskottet erinra om att ett motsvarande förslag behandlats av utskottet i slutet av april månad. Utskottet framhöll då att förslaget inte ger någon direkt sysselsättningseffekt och att det föreslagna regelsystemet och kostnadsramen på 425 milj.kr. endast medger att en liten andel (under 5 %) av de anställda inom tillverkningsindustrin kommer att beröras. Utskottet ställde sig därför avvisande till förslaget och följaktligen också till det till motionen fogade lagförslaget om ändring i lagen (1981:691) av socialavgifter. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga. Med hänvisning till det anförda avstyrker arbetsmarknadsutskottet motion Fi41 (yrkandena 34 och 35) samt motion Fi44 (yrkande 6).

Ett par yrkanden gäller *översyn* av vissa förhållanden som har samband med arbetslöshetsförsäkring.

Socialdemokraterna begär i motion Fi41 (yrkande 39) en översyn av garantiregeln mot utförsäkring från a-kassa. Det bör enligt motionärernas uppfattning övervägas om inte kommunerna skall vara skyldiga att tillsammans med arbetsförmedlingen erbjuda beredskapsarbete åt dem som hotas av utförsäkring. Efter utredning bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag. Vidare begär motionärerna (yrkande 40) att en översyn görs av de deltidarbetslösas situation med hänsyn till att reglerna slår hårt mot de drabbade, oftast kvinnor. Många av dessa står inför valet att antingen säga upp sig helt från sin anställning och stämpla på heltid eller försöka leva på en alltför låg inkomst.

Utskottet har nyligen i sitt av riksdagen godkända betänkande AU11 informerat om att regeringen tillsatt en utredning med uppdrag att

föreslå utformningen av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring (A 1992:03). Utredningen bör enligt direktiven (dir. 1992:24) vara avslutad senast den 31 mars 1993. I det nämnda betänkandet redogör utskottet närmare för de direktiv som lämnats till den nyligen tillsatta enmansutredningen. Utskottet hänvisar till denna redogörelse. Mot bakgrund av att en allsidig utredning av de nuvarande reglerna nu pågår utgår utskottet från att även de frågor som motionärerna har aktualiserat kommer att behandlas. Yrkandena 39 och 40 i motion Fi41 avstyrks därmed.

Kvinnornas situation på arbetsmarknaden tas upp i två motioner.

Med hänsyn till att arbetslösheten kommer att öka bland kvinnorna anser Socialdemokraterna i sin partimotion Fi41 (yrkande 41) att regeringen bör ge AMS i uppdrag att ta fram en strategi för kvinnornas situation på arbetsmarknaden.

Även i motion Fi83 (yrkande 5) av Margareta Winberg m.fl. (s) föreslås ett uppdrag till AMS att ta fram en strategi för kvinnornas situation på arbetsmarknaden. Enligt motionärerna hotas kvinnornas frihet att förvärvsarbeta och därför föreligger behov av en generell kvinnopolitik (yrkande 10). Vidare bör konsekvensanalyser göras av regeringsförslagets betydelse för kvinnor och män (yrkande 7).

Kvinnors situation i arbetslivet har tagits upp av utskottet dels i samband med behandlingen av en ny jämställdhetslag (prop. 1990/91:113, bet. AU17, rskr. 288), dels i samband med behandlingen av omfattande ändringar i arbetsmiljölagen (prop. 1990/91:140, bet. AU22, rskr. 302). Vad gäller resurserna för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna vill utskottet hänvisa till att arbetsmarknadsmyndigheterna skall verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor och motverka en könsuppdelad arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsutskottet anser i likhet med såväl motionärerna som propositionen att jämställdheten på arbetsmarknaden skall öka. De nya lagarna skapar enligt utskottets sätt att se förutsättningar för att höja ambitionsnivån.

Vad gäller frågan om konsekvensanalyser av regeringsförslagen med hänsyn till effekterna för kvinnor resp. män utgår utskottet liksom tidigare (bet. 1989/90:AU1) från att en bevakning sker inom regeringskansliet av att budgetförslagen redovisas och utformas på ett sådant sätt att jämställdhetsarbetet främjas. Något särskilt uttalande härom från riksdagens sida är enligt utskottets mening inte erforderligt.

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) uppgick arbetslösheten för kvinnor till 3,0 % i april månad, medan männens arbetslöshet uppgick till 5,3 %. Enligt AMS bedömning kommer kvinnornas arbetslöshet att öka snabbt när besparingar och strukturförändringar i kommunernas verksamhet börjar slå igenom. Åren 1993 och 1994 blir enligt AMS speciellt hårda för kvinnorna. Utskottet kommer uppmärksammat att följa kvinnornas situation på arbetsmarknaden i relation till konjunkturförloppet. Här föreliggande motionsyrkanden ger emel-

lertid inte tillräckligt underlag för ett ställningstagande som går motionärerna till mötes. Motion Fi41 (yrkande 41) samt motion Fi83 (yrkandena 5, 7 och 10) avstyrks därmed.

1991/92:AU5y

Finansieringsfrågor

I propositionen föreslås att medel från *arbetslivsfonden* — 2 miljarder kronor — skall kunna disponeras för *finansiering av vissa sysselsättningsskapande åtgärder*. Detta skall möjliggöras genom en särskild lag om avvikelse från lagen (1989:484) om arbetsmiljöavgift. Regeringens lagförslag återfinns i bilaga till propositionen.

Genom arbetsmiljöavgiften, som arbetsgivarna hade att erlagga under perioden september 1989 — december 1990 erhöll fonden ca 11,4 miljarder kronor, till vilket belopp skall läggas avkastningen på kapitalet. Tills i dag har fonden beslutat om bidrag på drygt 4 miljarder kronor till över 5 000 projekt med syftet att reducera den arbetsrelaterade ohälsan.

Förslaget i propositionen att använda 2 miljarder kronor från arbetslivsfonden till sysselsättningsskapande åtgärder bör ses mot bakgrund av att det i dag finns betydande realekonomiskt utrymme för investeringar som långsiktigt kan höja produktiviteten. Samtidigt kan den ursprungliga målsättningen med arbetslivsfonden upprätthållas, eftersom de projekt som i dag kommer i gång sker till klart lägre priser än vad som varit fallet under tidigare år.

I propositionen anförs vidare att det finns starka skäl att göra ytterligare särskilda insatser riktade till småföretagen. Arbetsmarknadsministern aviserar ett kommande uppdrag till den centrala arbetslivsfonden att särskilt beakta de mindre företagen inom tillverkningsindustrin vid bidragsgivningen.

Utöver tidigare planerad bidragsgivning bör enligt propositionen ytterligare 2,5 miljarder kronor kunna beslutas av arbetslivsfonden fram t.o.m. december 1993 för sådana arbetsmiljöförbättringar och rehabiliteringsåtgärder som också ger ökad produktivitet. Sammanlagt innebär detta en total beslutsram om 5—6 miljarder kronor och en total investeringsvolym om 10—14 miljarder kronor under perioden.

I Socialdemokraternas motion Fi41 (yrkande 42) samt i motion Fi62 av Monica Öhman m.fl. (s) yrkas avslag på regeringens förslag. I motionerna framhålls att redovisningen av regeringens förslag om hur medlen skall användas till sysselsättningsskapande åtgärder är knapphändig. Att medlen skulle gå in i statsbudgeten och t.ex. bekosta skattesänkningar kan motionärerna inte acceptera. I den socialdemokratiska partimotionen anses dock att fonden engångsvis skulle kunna få bidra till finansieringen i den mån det av Socialdemokraterna föreslagna investeringsprogrammet vinner gehör. "Uppsnabbandet" i bidragsgivningen ställer man sig tveksam till med hänsyn till fondernas begränsade administration.

I Ny demokratis motion Fi42 (yrkande 21) förordas att minst 2 miljarder kronor överförs från arbetslivsfonden och används till in-

frastrukturella sysselsättningsskapande åtgärder. Bra vägar och järnvägar skapar enligt motionärerna inte bara sysselsättning utan också tillväxt i ekonomin.

Utskottet vill erinra om att frågan om att använda arbetslivsfondens medel för arbetsskapande åtgärder har behandlats av utskottet i slutet av april månad. I sitt av riksdagen godkända betänkande 1991/92:AU11 har utskottet anfört att arbetslivsfondens bidrag till arbetsgivare för arbetsmiljöförbättringar och åtgärder för arbetsanpassning och rehabilitering enligt utskottets uppfattning är ett uttryck för långsiktigt tänkande på den svenska arbetsmarknaden. I den mån arbetslivsfondens medel kan användas för långsiktigt produktivitetsskapande investeringar i en snabbare takt än vad som tidigare planerats ansåg utskottet att sådana åtgärder är värdefulla ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt. Utskottet har inte ändrat uppfattning på denna punkt. För att bekämpa arbetslösheten och på sikt skapa bättre förutsättningar för produktivetsförbättringar bör, såsom föreslås i propositionen, 2 miljarder kronor ur arbetslivsfonden disponeras för vissa sysselsättningsskapande åtgärder, t.ex. infrastrukturessatsningar. Förslaget från Ny demokrati om utnyttjande av medel från arbetslivsfonden tillgodoses i stor utsträckning av propositionen, och någon särskild åtgärd från riksdagens sida bör således inte vara aktuell med anledning av detta yrkande.

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker därför att propositionens förslag till lag om tillfällig avvikelse från lagen (1989:484) om arbetsmiljöavgift (bilaga till propositionen) antas. Motionerna Fi41 (yrkande 42), Fi42 (yrkande 21) och Fi62 avstyrks.

Vidare läggs i propositionen fram förslag om *finansiering av arbetslöshetsersättning m.m.*

Arbetsmarknadsfonden, dvs. det konto på riksgäldskontoret varifrån statsbidragen till arbetslöshetsförsäkringen, kontant arbetsmarknadsstöd m.m. utbetalas, kommer med nuvarande prognoser att uppvisa ett underskott på närmare 10 000 milj.kr. vid utgången av nästa budgetår. Prognoserna utgår från nuvarande bedömning av arbetslöshetens utveckling och med hänsyn tagen till de olika förslag som läggs fram i propositionen. För att finansiera detta underskott måste fonden förstärkas, anför det i propositionen. Denna förstärkning bör enligt regeringen ske genom att riksförsäkringsverkets rörliga kredit i riksgäldskontoret utökas till 10 000 milj.kr. för nästa budgetår.

Utskottet vill erinra om att en ny finansieringsordning för statens utgifter för arbetslöshetsersättningar m.m. började gälla den 1 juli 1988 (prop. 1987/88:114, bet. AU 18, rskr. 387). Utskottet beskrev det nya systemet på följande sätt i det ovan nämnda, av riksdagen godkända, betänkandet.

Statsbidragen till arbetslöshetskassorna föreslås bli finansierade genom arbetsmarknadsavgiften, i den mån bidragen inte täcks av de avgiftsmedel som kassorna skall leverera in till staten. Statens bidrag till permitteringslöneersättningar avses bli helt finansierat genom arbetsmarknadsavgiften. Å andra sidan förordar regeringen att statens utgifter för KAS och utbildningsbidragen i fortsättningen helt täcks via anslag på statsbudgeten.

Utbetalningarna av statsbidrag till arbetslöshetskassor och permitteringslöneersättningar förutsätter att tillgängliga arbetsgivaravgiftsmedel förslår. För att klara variationer i utbetalningsbehovet skall med regeringens förslag överskottsmedel kunna behållas för att utnyttjas i perioder med ökade utbetalningar. Vidare förordas att till systemet skall knytas en rörlig kredit om högst 1 000 milj.kr. för att undvika att man skall behöva snabbt ändra nivån på arbetsmarknadsavgiften.

Sammanfattningsvis ansåg utskottet att riksdagen med avslag på aktuell motionsyrkanden skulle godkänna vad som föreslagits i propositionen om statsbidrag, rörlig kredit m.m.

Utskottet kan konstatera att arbetsmarknadsfondens användning som finansieringskälla har utvidgats sedan finansieringsformerna lagts fast år 1988 enligt ovan. År 1991 har reglerna ändrats så att även det kontanta arbetsmarknadsstödet, KAS, samt vissa utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering finansieras genom arbetsmarknadsfonden (prop. 1990/91:100 bil. 12, bet. AU11 och AU12, rskr. 164 och 165). Därutöver har engångsuttag gjorts från arbetsmarknadsfonden för att finansiera andra utbildningsbidrag än de ovan nämnda, rekryteringsstöd och inskolningsplatser m.m. (prop. 1990/91:100 bil. 12, bet. AU11, rskr. 164 och prop. 1990/91:150 bil. 1:6, bet. FIU30, rskr. 386, 387 och 388). Sammanlagt har under budgetåret 1991/92 medgetts en engångsvis särskild disposition av 3 859 950 000 kr. för dessa ändamål.

Arbetsmarknadsfondens storlek påverkas även av den nya arbetsmarknadspolitiska åtgärden utbildningsvikariat. Denna åtgärd innebär att arbetsgivarna vid inbetalning av arbetsgivaravgifterna får göra avdrag för utbildningskostnader och vikariekostnader inom vissa ramar. Enligt beräkningar som gjorts inom arbetsmarknadsdepartementet minskar avgiftsinkomsterna härigenom med 1 604 milj.kr. under budgetåret 1991/92 och med 2 520 milj.kr. budgetåret 1992/93.

Med de antaganden som gjorts beträffande arbetslöshet, löneutveckling och ränteläge har utskottet erfarit att det hotande underskottet i arbetsmarknadsfonden för budgetåret 1992/93 har beräknats till 9 994 milj.kr. och för budgetåret 1993/94 till 26 292 milj.kr. Även åren därefter ökar underskotten om inga korrigeringar vidtas.

Utskottet vill understryka att metoden med en utökad kredit i riksgäldskontoret inte är en långsiktig lösning. Med hänsyn till den mycket svåra situationen på arbetsmarknaden tillstyrker utskottet att en rörlig kredit om högst 10 000 000 000 kr. får disponeras i riksgäldskontoret under budgetåret 1992/93 för statsbidrag till arbetslöshetsförsäkringen, permitteringslöneersättningen, kontant arbetsmarknadsstöd och vissa utbildningsbidrag.

Beträffande *finansieringen av den statliga lönegarantin* anføres i propositionen att utbetalningarna från lönegarantifonden har stigit kraftigt på grund av det stora antalet konkurser under det senaste året. Under nästa budgetår kommer utgifterna i fonden att överstiga tillgångarna med ca 1 800 milj.kr. Det är därför nödvändigt att tillfälligt förstärka lönegarantifonden. Förstärkningen bör enligt propositionen ske genom

att den rörliga krediten i riksgäldskontoret höjs från 200 milj.kr. till 2 000 milj.kr. under nästa budgetår. Vid beräkningen av hur mycket den rörliga krediten bör höjas har hänsyn tagits till de i proposition 1991/92:139 framlagda förslagen om förändringar i lönegarantisystemet.

Utskottet konstaterar att den nämnda propositionen 139 är under beredning i riksdagen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att en rörlig kredit om högst 2 000 000 000 kr. får disponeras i riksgäldskontoret under budgetåret 1992/93 för utbetalningar enligt lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs.

B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I detta avsnitt föreslås i propositionen (bilaga 1:s s. 17–18) att riksdagen godkänner att den avgiftsbelagda *programförmedlingen* upphör. Motivet är att det är svårt att bedriva en verksamhet som finansieras både genom anslag och avgifter. Avgifterna har inte täckt kostnaderna.

Utskottet tillstyrker förslaget för sin del.

Under anslaget *B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* har riksdagen anvisat 2 810 242 000 kr. (bet. 1991/92:AU11, rskr. 252). För att särskilja de arbetsmarknadspolitiska och kulturpolitiska målen föreslås i propositionen att kostnaderna för förmedlingsverksamhet vid centrubildningarna lyfts bort från anslaget Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader och i stället får belasta elfte huvudtitelns anslag Bidrag till utvecklingsverksamheter inom kulturområdet m.m. Detta innebär att anslaget för arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader bör minskas med 2 773 000 kr.

I Socialdemokraternas motion Fi41 (yrkande 38) föreslås att anslaget för förvaltningskostnader bör tillföras 40 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit. Avsikten är att arbetsmarknadsmyndigheterna skall kunna bedriva uppsökande verksamhet bland långtidsarbetslösa i samarbete med t.ex. de fackliga organisationerna.

Utskottet kan inte biträda förslaget i motion Fi41. Regeringens anslag bör godtas liksom vad i övrigt anförts i anslutning till detta. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen såvitt nu är i fråga och avstyrker motion Fi41 (yrkande 38).

B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Beträffande *starta-eget-bidraget* föreslår regeringen följande ändringar (avsnitt 2.5.2 i propositionen):

- under budgetåret 1992/93 bör bidrag få lämnas även till dem som riskerar arbetslöshet
- inom det regionalpolitiska stödområdet bör även den som inte är eller riskerar att bli arbetslös kunna beviljas starta-eget-bidrag. Vårkansen kan erbjudas en arbetslös
- bidragsperioden bör kunna förlängas med högst sex månader om det finns särskilda skäl

—även personer som inte har rätt till a-kassa eller kontant arbetsmarknadsstöd skall ha möjlighet att beviljas starta-eget-bidrag.

Bidraget föreslås från den 1 juli 1992 motsvara det utbildningsbidrag som skulle ha beviljats en nyföretagare om denne deltagit i arbetsmarknadsutbildning, dvs. lägst 338 kr. per dag.

Regeländringarna bör enligt propositionen inte föranleda något medelstillskott. En ökad efterfrågan får finansieras inom ramen för anslaget för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. AMS bör enligt propositionen verka för att starta-eget-bidraget används som ett medel för att bredda kvinnornas möjligheter på arbetsmarknaden.

Med hänsyn till det nuvarande läget på arbetsmarknaden ser utskottet positivt på vidgningen av möjligheterna att använda starta-eget-bidraget. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag.

När det gäller frågan om *beskattnings av starta-eget-bidraget* vill utskottet göra följande tillägg. Det ovan tillstyrkta starta-eget-bidraget, motsvarande utbildningsbidrag, bör liksom det nuvarande starta-eget-bidraget, vilket motsvarar dagpenning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd, räknas som skattepliktig intäkt av tjänst. Utskottet föreslår att en bestämmelse härom förs in i punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (KL). Samtidigt bör en annan justering göras i den nämnda punkten 12 av anvisningarna. Med hänsyn till att försöksverksamheten med stimulansbidrag till arbetssökande som utbildar sig för och tar anställning i verkstadsindustrin upphör vid utgången av innevarande budgetår (prop. 1991/92:100 bil. 11 s. 70—71) bör anvisningarna ändras så att stimulansbidrag förs bort från uppräknningen av vad som skall räknas som skattepliktig intäkt av tjänst. Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1992:328) om ändring i lagen (1991:1153) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) redovisas i *bilaga 1* till detta yttrande.

Vidare föreslås i propositionen att försöksverksamheten med *bidrag till lönekostnader vid utbildning i företag* (avsnitt 2.6.3 i propositionen) förlängs. Arbetsmarknadsutvecklingen talar för att bidraget bör finnas kvar även under nästa budgetår inom ramen för de medel som redan beräknats för bidrag till utbildning i företag. Bidraget — vilket endast utgår inom tillverkningsindustrin — bör i första hand komma små och medelstora företag till del.

Arbetsmarknadsutskottet har intet att erinra mot detta förslag och tillstyrker således propositionen i denna del.

Vidare bereds riksdagen ta del av vad som i propositionen anförs om *bidrag till arbetshjälpmedel och arbetsbiträde åt handikappade ungdomar i ungdomspraktik* (avsnitt 2.6.2 i propositionen). Handikappade ungdomar i ungdomspraktik bör enligt arbetsmarknadsministrarnas mening inte behandlas på annat sätt än de ungdomar som fullgör praktisk arbetslivsorientering. De handikappade ungdomarna bör således kunna omfattas av bidrag till arbetshjälpmedel och arbetsbiträde, om de behöver sådant stöd för att klara sin praktik.

Utskottet har i sitt betänkande 1991/92:AU11, vilket godkänts av riksdagen den 13 maj, beskrivit en ny arbetsmarknadspolitisk åtgärd för ungdomar, benämnd ungdomspraktik. Utskottet hänvisar till detta betänkande och föreslår att denna punkt läggs till handlingarna.

Enligt propositionen bör AMS tillföras medel för ytterligare *beredskapsarbeten m.m.* En förstärkning på 450 milj.kr. bör i första hand användas till upprustning av skolans fysiska arbetsmiljö, s.k. skogliga beredskapsarbeten samt beredskapsarbeten inom naturvårdsområdet. Vidare bör AMS tillföras 50 milj.kr. för om-, till- och nybyggnad av små samlingslokaler, varvid sysselsättningssvaga områden skall prioriteras. I propositionen förordas också att ramen för otraditionella insatser höjs till 200 milj.kr. inom ramen för anslaget B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

I Socialdemokraternas motion Fi41 (yrkande 36) liksom i motion Fi83 (yrkande 6) av Margareta Winberg m.fl. begärs att den av regeringen föreslagna anslagsökningen i första hand används för att skapa jobb, utbildning eller beredskapsarbete åt kvinnor eftersom andra satsningar på t.ex. investeringar främst kommer mansdominerade yrkesgrupper till del.

Därutöver begärs i den socialdemokratiska partimotionen andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder motsvarande ytterligare 2 000 milj.kr. utöver tidigare anvisade medel till B 2-anslaget. Enligt motionen bör kommunerna få möjlighet att genomföra beredskapsarbeten av ROT-karaktär (motsvarande 1 650 milj.kr.). Detta bör ge investeringar av en volym på 6 000 milj.kr. Därutöver anför motionärerna att AMS stöd till företagsutbildning inom tillverkningsindustrin bör medföra att anslaget till arbetsmarknadspolitiska åtgärder bör öka med 100 milj.kr. Otraditionella insatser bland arbetslösa ungdomar bör få motsvara 250 milj.kr.

Utskottet vill i likhet med propositionen betona att det är angeläget att arbetsmarknadsverket i sin fördelning av insatser gör stora ansträngningar att ta fram platser åt sådana kategorier av arbetslösa, inte minst kvinnor, som inte primärt berörs av de föreslagna infrastrukturinvesteringarna. Motionärernas önskemål i denna del ligger således i linje med utskottets och propositionens uppfattning.

I april 1992 uppgick antalet personer i beredskapsarbete till 18 100 enligt AMS verksamhetsstatistik. Ett år tidigare var motsvarande antal 11 300 personer. Svårigheten är nu att finna lämpliga beredskapsarbetsplatser för bl.a. alla de arbetslösa som har fått arbetslöshetsersättning under så lång tid att ersättningsperioden riskerar att gå till ända. De omfattande satsningarna på infrastrukturinvesteringar innebär fördelar även ur denna synvinkel. Utskottet förutsätter att beslut om medel till beredskapsarbete sker i ordinarie ordning.

Vad gäller behovet av satsning på företagsanknuten utbildning samt på otraditionella insatser anser utskottet att motionärernas bedömning inte är väsentligt skild från propositionens tillika med utskottets bedömning. Däremot anser utskottet att de nämnda satsningarna bör ske inom ramen för propositionens förslag angående det här aktuella anslaget.

Motionerna Fi41 (yrkande 36 i motsvarande del) och Fi83 (yrkande 6 i motsvarande del) avstyrks med det anförda.

Som en konsekvens av de olika förslagen beträffande arbetsmarknadspolitiska åtgärder föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 1992/93 till anslaget *B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* anvisar 500 milj.kr. utöver vad som föreslagits i proposition 1991/92:100 bilaga 11.

Såväl i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 som i motion Fi83 av Margareta Winberg m.fl. yrkas att det till anslaget *B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* anvisas ett belopp som är 2 000 milj.kr. utöver regeringens förslag i kompletteringspropositionen.

Utskottet har tidigare ställt sig bakom regeringens bedömning av de olika arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Som en konsekvens härav kan utskottet inte biträda anslagsyrkandena i motionerna Fi41 och Fi83, som utgår från en högre verksamhetsnivå. Utskottet tillstyrker därmed propositionens förslag i denna del och avstyrker motion Fi41 (yrkande 36 i motsvarande del) och Fi83 (yrkande 6 i motsvarande del).

I fyra motioner från den allmänna motionstiden i år förordas en omfördelning eller överföring av medel från anslaget *B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder till olika utbildningsändamål* inom komvux och folkbildningen med betydelse ur sysselsättningssynpunkt. De fyra motionerna är A216 av Carl-Johan Wilson och Kenth Skårvik (fp), A256 av Carl-Johan Wilson (fp), A276 av Stefan Attefall och Jerzy Einhorn (kds) och A279 av Dan Ericsson i Kolmården och Ulf Björklund (kds).

Utskottet vill i detta sammanhang redovisa vissa ställningstaganden inom utbildningsutskottet och kulturutskottet tidigare i år.

I anslutning till behandlingen av budgetpropositionen i år har utbildningsutskottet tagit upp ett antal motioner vari regeringens förslag till besparingar inom komvux avvisas. Utbildningsutskottet anför i sitt av riksdagen godkända betänkande (prop. 1991/92:100 bil. 9, bet. UbU10, rskr. 190) att mot bakgrund av det arbetsmarknadspolitiska läget bör för budgetåret 1992/93 anslaget Bidrag till driften av det offentliga skolväsendet tillföras 200 milj.kr. utöver regeringens förslag genom en omfördelning av medel för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Utbildningsutskottet anför vidare att det får ankomma på arbetsmarknadsutskottet att överväga i vad mån denna medelsökning bör påverka storleken av medelsanvisningen till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Utbildningsutskottet anser att det är viktigt att utnyttja komvux för utbildning med arbetsmarknadspolitisk inriktning och understryker särskilt komvux möjligheter och förmåga att snabbt och flexibelt anordna utbildning av skiftande utformning och innehåll.

Kulturutskottet har med anledning av ett stort antal motioner i vilka regeringens besparingsförslag för bidraget till folkbildningen avvisas föreslagit riksdagen att tillföra anslaget till folkbildningen 100 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit. Även kulturutskottet anser att det får ankomma på arbetsmarknadsutskottet att överväga i vad mån detta ställningstagande bör påverka medelsanvisningen till arbetsmarknads-

politiska åtgärder. Riksdagen har den 8 april i år beslutat att i enlighet med kulturutskottets förslag höja bidraget till folkbildningen med 100 milj.kr. (prop. 1991/92:100, bet. KrU12, rskr. 189).

Utskottet vill betona att det allvarliga sysselsättningsläget medför en väsentligt utökad budget i fråga om anslaget till arbetsmarknadspolitiska åtgärder; sammanlagt innebär regeringens förslag ett anslag på 20,1 miljarder kronor. Av detta belopp har riksdagen den 13 maj beslutat om 19,6 miljarder kronor (bet. 1991/92:AU11, rskr. 252). Som framgår ovan har riksdagen tidigare under våren beslutat om 300 milj.kr. för utbildning som även tillgodoser arbetsmarknadspolitiska syften. De ovannämnda motionerna har således i det väsentliga tillgodosetts och bör enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning inte påkalla någon riksdagens åtgärd.

Med hänsyn till att riksdagen redan har beslutat om ianspråktagande av 300 milj.kr. för arbetsmarknadspolitiska syften inom utbildningssektorn bör enligt utskottets uppfattning motsvarande belopp under anslaget till Arbetsmarknadspolitiska åtgärder innehållas av regeringen.

Vad arbetsmarknadsutskottet — med avstyrkande av motionerna A216, A256, A276 och A279 — ovan anfört bör finansutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna.

Förslag om nya anslag och program

I den socialdemokratiska motionen Fi41 (yrkande 37) begärs ett nytt anslag till *räntebidrag för ny- och ombyggnader* av vissa statliga och kommunala investeringar på 1 050 milj.kr. Enligt motionen är det möjligt och nödvändigt att tidigarelägga satsningar på infrastruktur och liknande statliga investeringar. Dessa finansieras genom att berörda verk får låna upp pengar till tidigareläggning och sedan betala tillbaka lånet med ordinarie medel eller intäkter något år senare. Verken kompenseras för räntan på upplånat kapital genom ett räntebidrag, som bör administreras av AMS. För nästa budgetår beräknas räntebidraget för de statliga investeringarna — exkl. den tidigareläggning av en miljard kronor för byggnadsinvesteringar som regeringen föreslagit — uppgå till 660 milj.kr. På motsvarande sätt bör räntebidrag ges till kommunerna vid tidigareläggning av investeringar i t.ex. skolor och sjukhus eller vid tidigareläggning av underhåll av kommunala gator och vägar.

Utskottet konstaterar att kompletteringspropositionen innehåller förslag om flera miljarder kronor till infrastrukturåtgärder och till statligt byggande. Enligt utskottets uppfattning är det positivt att ytterligare resurser satsas på åtgärder som syftar till att motverka arbetslösheten och inte minst byggarbetslösheten. Förslag om räntebidrag till kommunala bygginvesteringar m.m. enligt den modell som föreslås i motionen har behandlats av utskottet så sent som i slutet av april och därvid avstyrkts (bet. 1991/92:AU11). Riksdagens beslut den 13 maj överensstämde med utskottets mening. Inte heller nu anser utskottet att det finns behov av räntebidrag enligt den modell som skisserats. Utskottet avstyrker således motion 41 vad avser yrkande 37.

I Vänsterpartiets motion Fi44 (yrkandena 3, 4 och 5) yrkas på ett *tiomiljardersprogram för sysselsättning*. Den strategi som föreslås innebär att 10 miljarder kronor satsas på följande sätt: utbildning 2,5 miljarder, ROT-program i kommunerna 4,0 miljarder, beredskapsarbeten 1,6 miljarder och trafiksatsningar 1,4 miljarder kronor. Utgångspunkten är att det krävs snabba åtgärder mot den växande byggarbetslösheten. Efter sommaren förutser motionärerna en kraftig nedgång i bostadsbyggandet. Det är därför angeläget att den s.k. ROT-sektorn kan ligga kvar på en förhållandevis hög nivå, anför motionärerna. Ett kommunalt stödpaket på 4 miljarder kronor bör gå, inte bara till reparation och underhåll av bostäder, utan också till upprustning av skolor, daghem, sjukhus och VA-nät. Åtgärden bör finansieras genom en förtida utbetalning av nästa års statsbidrag. Vidare begär motionärerna att riksdagen ger regeringen i uppdrag att — med utgångspunkt i de omfattande investeringsplaner som finns hos myndigheter och verk — i första hand genomföra sådana infrastrukturprojekt, som skapar arbete.

Utskottet har i det föregående beskrivit de omfattande satsningar mot arbetslösheten som planeras för nästa budgetår. Dels kommer dessa satsningar till stånd genom de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, dels genom åtgärder på trafikområdet, byggsektorn och utbildningsområdet m.m. Beträffande kravet att myndigheterna i första hand skall genomföra sådana infrastrukturprojekt som skapar arbete, vill arbetsmarknadsutskottet framhålla att det ligger i linje med utskottets uppfattning. Vad gäller t.ex. de statliga bygginvesteringarna är avsikten enligt propositionen att sådana byggnadsprojekt skall tidigareläggas som både kan påbörjas tidigt och ge hög sysselsättningseffekt. Som tidigare redovisats gäller motsvarande för anslaget L 3. Underhållsåtgärder för sysselsättning och tillväxt (bilaga 1:4 i kompletteringspropositionen); åtgärderna skall enligt regeringen kunna sättas i gång snabbt och vara sysselsättningsintensiva. Möjligheten att anlita av arbetsmarknadsmyndigheterna anvisad personal bör tas till vara. Utskottet ser liksom motionärerna positivt på att sysselsättningsaspekterna tas till vara vid denna typ av satsningar. Vad gäller motionsförslaget om 10 extra miljarder kronor för det förordade sysselsättningsprogrammet liksom förslaget om förtida utbetalning till kommunerna utgör här aktuella motionsyrkanden enligt utskottets uppfattning inte underlag för sådana ställningstaganden. Arbetsmarknadsutskottet avstyrker därmed motion Fi44 (yrkandena 3, 4 och 5).

Behov av åtgärder för sysselsättningen regionalt tas upp i 24 motioner.

I sammanställningen nedan ges en översikt över de aktuella motionerna och de typer av åtgärder som motionärerna nämner. I många av dessa motioner finns förteckningar över statliga och kommunala projekt som kan startas omgående eller tidigareläggas. Utskottet hänvisar till dessa underlag. Vad gäller de socialdemokratiska motionerna finns formuleringar att projekten ligger inom ramen för vad som föreslagits

i den socialdemokratiska partimotionen, Fi41. Som utskottet redovisat tidigare har till motion Fi41 fogats flera bilagor med förslag till investeringar, tidigareläggningar, projekt m.m.

1991/92:AU5y

I det följande lämnas en sammanställning över förslagen.

Motioner	Region	Åtgärder
Fi45 Birgitta Dahl m.fl. (s)	Uppsala län	Kulturmiljöåtgärder, infrastruktur, närings- politiska insatser, byggprojekt
Fi50 Magnus Persson m.fl. (s)	Värmlands län	Infrastruktur, kommunala investeringar, stödområdesindelningen
Fi51 Rune Evensson m.fl. (s)	Norra Älvsborg	Byggprojekt, kommunala investeringar, infrastruktur
Fi52 Johnny Ahlqvist m.fl. (s)	Skåne	Infrastruktur, byggprojekt
Fi55 Kjell Nilsson m.fl. (s)	Kronobergs län	Infrastruktur, byggprojekt
Fi58 Maj-Inger Klingvall m.fl. (s)	Östergötlands län	Infrastruktur, byggprojekt, kommunala investeringar
Fi60 Axel Andersson m.fl. (s)	Gävleborgs län	Infrastruktur, byggprojekt, kommunala investeringar
Fi61 Anita Johansson m.fl. (s)	Stockholms län	Ökad medelstilldelning inom de berörda anslagens ram
Fi63 Sten-Ove Sundström m.fl. (s)	Norrbottnens län	Infrastruktur, AMS-medel för ränte- kostnader vid tidigareläggning
Fi64 Hans Stenberg m.fl. (s)	Västernorrlands län	Infrastruktur, utbild- ning, utlokalisering, riskvilligt kapital, räntebidrag, stöd till Ånge
Fi69 Inga-Britt Johansson m.fl. (s)	Göteborgs kommun	Byggprojekt, infra- struktur, kommunala investeringar
Fi70 Stig Alemyr m.fl. (s)	Kalmar län	Utbildning, byggprojekt, kommunala investeringar, infrastruktur
Fi71 Owe Andréasson m.fl. (s)	Hallands län	Infrastruktur, kommunala investeringar

forts.

Motioner	Region	Åtgärder
Fi79 Arne Kjörnsberg m.fl. (s)	Sjuhäradsbygden	Kommunala investeringar, stöd till tekoindustrin
Fi82 Nils-Olof Gustafsson m.fl. (s)	Jämtlands län	Kommunala investeringar, infrastruktur
Fi85 Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s)	Västmanlands län	Infrastruktur, kommunala investeringar, byggprojekt
Fi87 Anders Nilsson m.fl. (s)	Skaraborgs län	Byggprojekt, utbildning
Fi88 Karl-Erik Svartberg m.fl. (s)	Bohuslän	Investeringar och pro- jekt enl. bil. till motion Fi41
Fi91 Bengt Hurtig (v)	Norrbottnens län	Infrastruktur, kommunala projekt, byggprojekt
Fi96 Håkan Strömberg m.fl. (s)	Örebro län	Utbildning, infrastruktur, regionalpolitik
Fi97 Martin Nilsson m.fl. (s)	Jönköpings län	Infrastruktur, byggprojekt, kommunala investeringar, utbildning, ökad medelstillelning
Fi102 Inger Hestvik m.fl. (s) yrk. 2	Kopparbergs län	Vuxenutbildning, bygg- projekt
Fi103 Bo Finnkvist m.fl. (s)	Hagfors kommun	Stödområdesindelningen, infrastruktur, statliga medel
Fi104 Georg Andersson m.fl. (s)	Västerbottens län	Infrastruktur, ökad medelstillelning, stöd till kommunerna

Arbetsmarknadsutskottet ser liksom motionärerna allvarligt på läget med den stigande arbetslösheten. Enligt AKU-undersökningarna från första kvartalet 1992 var arbetslösheten för hela riket 4,1 %, för skogslänen 5,9 %, för Stockholms län 3,0 %, för Malmöhus län 4,5 %, för Göteborgs och Bohus län 3,8 % samt för övriga Syd- och Mellan-sverige 3,7 %.

Enligt utskottets mening möter de av regeringen föreslagna insatserna inom kompletteringspropositionens ram en stor del av de krav som motionärerna har fört fram. Det gäller satsningar inom infrastruktur-området, statliga byggprojekt samt insatser på utbildnings- och kultur-området. Dessa insatser har beskrivits i det föregående. Flera av de frågor som berörs i motionerna som t.ex. tillgången på riskvilligt kapital och statens stöd till kommunerna behandlas inom ramen för finansutskottets överväganden i samband med kompletteringspropositionen.

Utskottet vill därutöver återigen framhålla vikten av att beslut fattas i ordinarie ordning, dvs. av berörda länsstyrelser, kommuner osv. Utskottet har i olika sammanhang pekat på att det är berörda myndigheters uppgift att fatta de detaljerade besluten om anslagsdisposition. Beträffande fördelningen av de regionalpolitiska medlen inom ramen för det s.k. länsanslaget liksom de arbetsmarknadspolitiska medlen vill utskottet upprepa sitt uttalande från det regionalpolitiska betänkandet (1991/92:AU13, rskr. 175), nämligen att medlen fördelas mellan länen i enlighet med problemens svårighetsgrad. I det nämnda betänkandet anförde utskottet att det inte var berett att förorda någon förändring av stödområdesindelningen; dock ville utskottet peka på möjligheten för regeringen att placera en kommun i s.k. tillfälligt stödområde samt möjligheten att dels lämna högre lokaliseringsbidrag i stödområde 2, dels lämna lokaliseringsbidrag och utvecklingsbidrag även i orter utanför stödområdet om avsevärda sysselsättningssvårigheter skulle uppstå. Utskottet har inhämtat att frågor i samband med stödområdesindelningen är under beredning inom regeringskansliet inför budgetårsskiftet.

I detta sammanhang vill utskottet peka på att regeringen den 9 april 1992 fattade beslut om kommittédirektiv till kommittéer och särskilda utredare om att redovisa regionalpolitiska konsekvenser (dir. 1992:50). Enligt direktiven bör man i utredningarna belysa de regionalpolitiska konsekvenserna av sina förslag. Särskilt skall beaktas hur förslagen påverkar sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar av landet samt hur planerade förändringar av taxor, avgifter, skatter och bidrag påverkar de ekonomiska förutsättningarna för kommuner, näringsliv och privatpersoner i olika delar av landet. Vid förslag till större omorganisationer e.d. skall överväganden om decentralisering och lokalisering utanför Stockholmsregionen redovisas.

I de nämnda motionerna finns intressanta uppslag som bygger på lärens egna bedömningar. Enligt utskottets uppfattning bör förslagen grundligt prövas. På grund av arbetsmarknadssituationen i de svårast drabbade länen, t.ex. i Gävleborgs och Värmlands län, får dessa förslag en särskild tyngd. Därutöver finns ej — enligt utskottets uppfattning — behov av något särskilt riksdagens uttalande.

Sammanfattningsvis ställer sig utskottet bakom regeringens bedömning av behov av åtgärder för sysselsättningen såväl övergripande som regionalt. Därmed avstyrker arbetsmarknadsutskottet motionerna Fi45, Fi50, Fi51, Fi52, Fi55, Fi58, Fi60, Fi61, Fi63, Fi64, Fi69, Fi70, Fi71, Fi79, Fi82, Fi85, Fi87, Fi88, Fi91, Fi96, Fi97, Fi102, Fi103 och Fi104.

Särskilda åtgärder för arbetshandikappade

Under anslagspunkten *C 6. Särskilda åtgärder för arbetshandikappade* har riksdagen för nästa budgetår anvisat 6 208,3 milj.kr. Därav har till anställning med lönebidrag och skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare beräknats 6 091,7 milj.kr. (prop. 1991/92:100, bil. 11, bet.

AU12, rskr. 251). För att öka möjligheten till arbetsplaceringar för arbetshandikappade föreslås i kompletteringspropositionen ett medelstillskott på 200 milj.kr.

1991/92:AU5y

Arbetsmarknadsutskottet har inget att erinra mot regeringens förslag.

Regionalpolitiska anslag

I den socialdemokratiska partimotionen Fi41 (yrkande 44) begärs att anslaget *Regionala utvecklingsinsatser* för nästa budgetår tillförs 170 milj.kr. utöver tidigare beslut.

Arbetsmarknadsutskottet har i samband med behandlingen av de regionalpolitiska frågorna (bet. 1991/92:AU13, rskr. 175) i mars i år tagit ställning till ett likartat motionskrav. I sitt av riksdagen godkända betänkande har utskottet anfört att höjningen av anslaget från 275 milj.kr. till nuvarande nivå på 1 000 milj.kr. under en tioårsperiod är en betydande anslagshöjning och att mot denna bakgrund det av regeringen förordade medelspåslaget — 24,5 milj.kr. — är till fyllest. Liksom föregående år förutsatte utskottet att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om anslagsförstärkning om det visar sig att tillgängliga medel inte förslår till angelägna utvecklingsinsatser i länen.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga och avstyrker därmed motion Fi41 (yrkande 44).

Vidare begärs i motion Fi41 (yrkandena 45 och 46) att riksdagen till anslaget *Särskilda regionalpolitiska infrastrukturåtgärder m.m.* anvisar 20 milj.kr. utöver tidigare beslut. En del av dessa medel bör användas för att bygga upp en kontaktlänk i ett av länen. Motionärerna avser en försöksverksamhet som innebär att småföretagare får en instans att vända sig till för hjälp i finansiella frågor samt för kontakter med patentverk och stödgivande myndigheter.

Arbetsmarknadsutskottet delar inte motionärernas uppfattning om behovet av ett stödorgan av det slag som föreslås i motionen. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning av medelsbehovet. Motion Fi41 (yrkandena 45 och 46) avstyrks därmed.

Stockholm den 19 maj 1992

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Ingela Thalén

I beslutet har deltagit: Ingela Thalén (s), Elver Jonsson (fp), Sonja Rembo (m), Anders G Högmark (m), Kjell Nilsson (s), Georg Andersson (s), Marianne Andersson (c), Lahja Exner (s), Charlotte Cederschiöld (m), Sten Östlund (s), Harald Bergström (kds), Monica Öhman (s), Isa Halvarsson (fp), Johnny Ahlqvist (s) och Arne Jansson (nyd).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Karl-Erik Persson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

1991/92:AU5y

Avvikande meningar

1. Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadspolitikens inriktning som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "Fi41 (yrkande 1)" bort ha följande lydelse:

Som anförs i den socialdemokratiska motionen Fi41 är den viktigaste politiska frågan nu att bekämpa den ökande arbetslösheten. Det är nu de avgörande stegen måste tas för att förhindra att Sverige blir ett land med hög permanent arbetslöshet, sänkt tillväxt och ökande sociala klyftor.

Regeringens politik medför att arbetslösheten ökar och att kostnaderna för den öppna arbetslösheten — i första hand kontantstöden — skenar i väg. Enligt regeringens egen prognos kommer utgifterna i arbetsmarknadsfonden att nästa år överstiga intäkterna med 16 miljarder kronor, varav 10 miljarder kronor måste lånas upp. Detta är ohållbart.

Politiken måste läggas om på ett sådant sätt att de arbetslösa engageras i aktiva åtgärder, jobb eller utbildning. Den lediga produktionskapaciteten i företagen liksom produktionsförmågan hos de arbetslösa måste tas till vara för viktiga investeringar och framtidssatsningar. Därigenom minskar också behovet av att låna pengar för att bekosta kontantstöden.

Utskottet ansluter sig till uppfattningen att ett investeringsprogram om 40 miljarder kronor, huvudsakligen i offentlig sektor, genomförs över hela landet under de närmaste två åren. Programmet omfattar tidigareläggning av kommunala investeringar samt underhåll av olika slags kommunala anläggningar och verksamheter, tidigareläggning av statliga byggen och infrastrukturprojekt m.m. I bilaga 1 till motion Fi41 finns en förteckning över möjliga projekt, vilken har tagits fram ute i landet av lokala organisationer. Förteckningen bär vittnesbörd om den framtidsstro som ännu finns i de olika regionerna och som det enligt utskottets mening gäller att bygga vidare på. Statens kostnad för ett sådant program kan under nästa budgetår uppskattas till 3,5 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslagit.

Med en sådan satsning kan arbetslösheten under nästa år beräknas bli 3,5 % i stället för 5 % som regeringen anger.

Vad utskottet ovan — med anledning av motion Fi41 (yrkande 1) anfört — bör ges regeringen till känna.

2. Kompetensutveckling

1991/92:AU5y

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadspolitikens inriktning som börjar med "Arbetsmarknadsutskottet har" och slutar med "Fi44 (yrkande 6)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med Socialdemokraternas motion Fi41 att riksdagen bör uppdraga åt regeringen att med kompetensutredningens förslag som bas utarbeta ett program för satsning på utbildning och andra kompetenshöjande åtgärder. En idé som bör undersökas är varvning av utbildning och arbete med utgångspunkt i arbetsplatsens behov. Inventeringar av de anställdas utbildnings- och kompetensbehov är en annan viktig uppgift som bör stödjas.

I detta sammanhang föreslår utskottet att en tvåårig försöksverksamhet genomförs inom tillverkningsindustrin för att öka personalens kompetens. Verksamheten bör inriktas mot de små och medelstora företagen. Arbetsgivarna får inom vissa ramar göra avdrag med hälften av kostnaden för de anställdas kompetensutveckling vid redovisning av de sociala avgifterna. Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen i enlighet med Socialdemokraternas yrkande i motion Fi41 anta det förslag till lagstiftning som finns fogat till motionen och som återfinns i *bilaga 2* till detta yttrande.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi41 (yrkandena 34 och 35). Motion Fi44 (yrkande 6) avstyrks.

3. Översyn i samband med arbetslöshetsförsäkring

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadspolitikens inriktning som börjar med "Utskottet har" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till uppfattningen i motion Fi41 (s) angående behovet av en översyn av garantiregeln mot utförsäkring från a-kassa. En viktig del av den aktiva arbetsmarknadspolitikerna är den arbetslinje som gäller i arbetslöshetsförsäkringen; den försäkrade är skyldig att ta anvisat arbete eller utbildning. Ändå beräknas i år upp mot 10 000 arbetslösa utförsäkras. Detta tyder på att nuvarande regler inte är tillräckligt effektiva. Regeringen bör få i uppdrag att utreda detta och snarast återkomma till riksdagen med ett förslag.

Vidare anser utskottet att en översyn bör göras av de deltidarbetslösas situation. Många deltidarbetslösa står inför det omöjliga valet att antingen säga upp sig helt från sin anställning och stämpla på heltid eller försöka leva på en alltför låg inkomst. Situationen för de deltidarbetslösa, oftast kvinnor, bör — inte minst med hänsyn till arbetslinjen — bli föremål för en översyn.

Utskottet tillstyrker därmed motion Fi41, såvitt avser yrkandena 39 och 40.

4. Kvinnornas situation på arbetsmarknaden

1991/92:AU5y

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadspolitikens inriktning som börjar med "Kvinnors situation" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Arbetsmarknadsutskottet anser i likhet med Socialdemokraternas motion Fi41 att regeringen bör ge AMS i uppdrag att utarbeta en strategi för kvinnornas situation på arbetsmarknaden. Analyser och prognoser bör göras i fråga om kvinnornas arbetsområden, bestämningsfaktorerna bakom kvinnornas förvärvsfrekvens, utbildningsönskemålen bland kvinnor, möjligheterna till kompetensutveckling, möjligheterna att bryta in i icke-traditionella yrken m.m. I motion Fi83 tas ett likartat krav upp — ett uppdrag till AMS att ta fram en strategi för kvinnornas situation på arbetsmarknaden, i utbildning och för kompetenshöjning — tillika med andra yrkanden på jämställdhetsområdet.

Utskottet ställer sig således bakom motion Fi41 i denna del. Övriga i sammanhanget behandlade motionsyrkanden avstyrks i den mån de inte tillgodoses av utskottets ställningstagande.

Vad utskottet anfört — med anledning av motion Fi41 (yrkande 41) och med avstyrkande av motion Fi83 (yrkandena 5, 7 och 10) — bör ges regeringen till känna.

5. Finansiering av vissa sysselsättningsskapande åtgärder från arbetslivsfonden

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Finansieringsfrågor som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "Fi62 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med Socialdemokraternas motion Fi41 peka på behovet av en fortsatt förnyelse av arbetslivet. Kritik bör riktas mot regeringen som punkterar företagshälsovården, försämrar arbetsskade-försäkringen och siktar mot en minskning av löntagarnas inflytande på arbetsplatserna. Följderna är negativa för de anställda, för företagen och för samhällsekonomin.

Propositionens förslag att dra in två miljarder kronor från arbetslivsfonden till statsbudgetens intäktssida är oacceptabelt enligt utskottets mening om inte medlen används till det arbetsskapande investeringsprogram som föreslås i motion Fi41.

Vidare är utskottet tveksamt till möjligheterna att snabba upp användningen av fondens medel såsom beskrivs i propositionen. Skälet är att fondernas administration med avsikt är begränsad.

Med hänvisning till det anförda ställer sig utskottet bakom motion Fi41 (yrkande 42), dvs. riksdagen bör avslå regeringens förslag om lag om tillfällig avvikelse från lagen (1989:484) om arbetsmiljöavgift. Utskottets ställningstagande tillgodoser även motion Fi62 (s), som således

inte bör påkalla någon särskild riksdagens åtgärd. Motion Fi42 (nyd) utgår från ett annat synsätt, som utskottet inte delar. Motion Fi42 (yrkande 21) avstyrks därför.

1991/92:AU5y

6. B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet B 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "Fi41 (yrkande 38)" bort ha följande lydelse:

Utskottet ställer sig bakom motion Fi41 (s) i vad gäller att anslaget till förvaltningskostnaderna bör höjas med 40 milj.kr. jämfört med regeringens förslag för att möjliggöra bl.a. uppsökande verksamhet bland långtidsarbetslösa. Utskottet tillstyrker således motion Fi41 (yrkande 38).

7. Beredskapsarbeten m.m.

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med den socialdemokratiska partimotionen Fi41 att användningen av de arbetsmarknadspolitiska medlen — utöver vad som tidigare har behandlats av riksdagen — bör utvidgas jämfört med regeringens uppfattning och avse följande delområden:

- för att genomföra beredskapsarbeten av ROT-karaktär bör för nästa budgetår anslås 1 650 milj.kr. till AMS. Detta bör ge ROT-investeringar om 6 miljarder kronor
- 500 milj.kr. till AMS för att i första hand skapa jobb, utbildning eller beredskapsarbeten åt kvinnor. Detta är väsentligt enligt utskottets uppfattning eftersom omfattande resurser inom andra områden satsas på en ökning av viktiga investeringar och i första hand kommer mansdominerade yrkesgrupper till del
- 250 milj.kr. till AMS för otraditionella insatser bland arbetslösa ungdomar
- 100 milj.kr. till AMS för att ge bidrag till företag inom tillverkningsindustrin för utbildningsinsatser.

Enligt arbetsmarknadsutskottets sätt att se är de uppräknade åtgärderna en del av den aktiva arbetsmarknadspolitiken, en investering för framtiden och långsiktigt lönande även med tanke på minskad ohälsa och utslagning.

Arbetsmarknadsutskottet anser att finansutskottet med anledning av motion Fi41 i denna del bör föreslå riksdagen att ge regeringen det nu anförda till känna. Motion Fi83 i motsvarande del avstyrks i den mån den inte tillgodoses av utskottets ställningstagande.

8. B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

1991/92:AU5y

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder som börjar med "Utskottet har" och slutar med "motsvarande del)" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till att Socialdemokraterna föreslagit ett åtgärdsprogram avseende en bred satsning på beredskapsarbeten av ROT-karaktär, en väsentlig satsning på arbetsmarknadspolitiska insatser riktade mot kvinnor, extra stöd till AMS för bidrag till företagsutbildning inom tillverkningsindustrin m.m. anser utskottet att regeringens förslag till anslagsbelopp bör justeras i enlighet därmed. Motionerna Fi41 (yrkande 36 i motsvarande del) och Fi83 (yrkande 6 i motsvarande del) tillstyrks således.

9. Överföring av medel från anslaget B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder till olika utbildningsändamål

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet B 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder som börjar med "Med hänsyn" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning bör överföring av medel mellan olika sektorer och anslag kunna hanteras på ett direkt sätt genom justering av regeringens förslag till anslagsbelopp inom de berörda utskottens ram.

I det nu aktuella fallet vill utskottet peka på att den utomordentligt besvärliga arbetsmarknadssituationen motiverar de anslagskrav till anslaget Arbetsmarknadspolitiska åtgärder som finns i den socialdemokratiska motionen Fi41.

Härmed avstyrker arbetsmarknadsutskottet motionerna A216, A256, A276 och A279.

10. Räntebidrag för ny- och ombyggnader

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Förslag om nya anslag och program som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 37" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med den socialdemokratiska motionen Fi41 att det är möjligt och nödvändigt att tidigarelägga satsningar på infrastruktur och liknande statliga investeringar. Dessa finansieras genom att berörda verk får låna upp pengar till tidigareläggning och sedan betala tillbaka lånet med ordinarie medel eller intäkter något år senare. Verken kompenseras för räntan på upplånat kapital genom ett räntebidrag, som bör administreras av AMS. För nästa budgetår har

utskottet för sin del kommit fram till att 660 milj.kr. bör beräknas för ett sådant räntebidrag. Detta kan motsvara ett investeringsbelopp under nästa budgetår i storleksordningen 6 miljarder kronor.

Vidare anser utskottet att det är angeläget att kommunerna utnyttjar konjunkturläget att tidigarelägga viktiga kommunala investeringar. Staten bör bidra till detta genom att räntebidrag också ges till kommunerna vid tidigareläggning i investeringar eller underhåll av kommunala anläggningar. Ett bidrag på 390 milj.kr. bör ge sammanlagda investeringar på 3 miljarder kronor under nästa budgetår.

Sammanfattningsvis anser arbetsmarknadsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka motion Fi41 (yrkande 37) angående ett reservationsanslag på 1 050 milj.kr. till Räntebidrag för ny- och ombyggnader av vissa statliga och kommunala investeringar för budgetåret 1992/93.

11. Behov av åtgärder för sysselsättningen regionalt

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Förslag om nya anslag och program som börjar med "I de" och slutar med "och Fi104" bort ha följande lydelse:

Som framgått av det föregående finns det en mängd förslag till investeringar, tidigareläggningar och projekt över hela landet. Dessa förslag som vittnar om framtidsstro och styrka i ett svårt läge bör enligt utskottets uppfattning kunna utgöra en grund för de bedömningar som de ansvariga verken och myndigheterna har att göra. De här nämnda motionerna ligger — med undantag av motion Fi91 — inom ramen för det program för arbete som Socialdemokraterna initierat.

Vad utskottet med anledning av de här behandlade motionerna har anfört bör ges regeringen till känna.

12. Regionala utvecklingsinsatser

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Regionalpolitiska anslag som börjar med "Arbetsmarknadsutskottet har" och slutar med "(yrkande 44)" bort ha följande lydelse:

Behovet av medel för regionala utvecklingsinsatser är stort. Arbetsmarknadsutskottet bedömer därför regeringens förslag till anslag vara alltför begränsat. I enlighet med kravet i motion Fi41 bör anslaget tillföras 170 milj.kr. utöver tidigare beslut. Motion Fi41 (yrkande 44) tillstyrks sålunda.

13. Särskilda regionalpolitiska infrastrukturåtgärder m.m.

1991/92:AU5y

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Regionalpolitiska anslag som börjar med "Arbetsmarknadsutskottet delar" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Arbetsmarknadsutskottet ansluter sig till bedömningen i motion Fi41 (s) att det finns behov av ett stödorgan i form av en "kontakt-länk" för företagen — särskilt småföretagen. Enligt utskottets bedömning bör en försöksverksamhet initieras, till en början i ett län, med "kontaktlänk" som innebär att småföretagare får en instans att vända sig till för hjälp i finansiella frågor samt för kontakter med patentverk och stödgivande myndigheter. Utskottet ansluter sig också till bedömningen i motion Fi41 att riksdagen bör anvisa ytterligare 20 milj.kr. på anslaget Särskilda regionalpolitiska infrastrukturåtgärder m.m.

Utskottet tillstyrker således motion Fi41 såvitt avser yrkandena 45 och 46.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Karl-Erik Persson anför:

Jag instämmer i vad som anförts i den till detta yttrande fogade avvikande meningen 11 om behov av åtgärder för sysselsättningen regionalt.

Därutöver anser jag att det behövs långsiktiga åtgärder för att stärka industrins konkurrenskraft genom att företagen satsar på *kompetensutveckling* i form av en teknisk-humanistisk utbildning i stället för att avskeda.

För att hejda arbetslösheten och skapa social rättvisa bör enligt Vänsterpartiets mening ett *tiomiljardersprogram för sysselsättning* — utöver regeringens satsningar — komma till stånd. Ett sådant program bör innehålla såväl utbildning, ROT-program i kommunerna, beredskapsarbeten som trafiksatsningar. Som delfinansiering av programmet föreslår vi en förtida utbetalning på 4 miljarder kronor av nästa års statsbidrag till kommunerna i syfte att möjliggöra en kommunal satsning på fler byggjobb i kommunal regi. Vidare bör investeringar i infrastrukturen hos myndigheter och verk genomföras.

Jag ansluter mig således till synpunkterna i motion Fi44 (yrkandena 3—6).

Särskilda yttranden

1. Finansiering av vissa sysselsättningsskapande åtgärder från arbetslivsfonden

Arne Jansson (nyd) anför:

Ny demokrati instämmer med utskottet i fråga om principen att arbetslivsfonden skall kunna disponeras för finansiering av vissa sysselsättningsskapande åtgärder, t.ex. infrastruktur. Enligt vår uppfattning bör minst två miljarder kronor överföras från arbetslivsfonden och användas till infrastrukturella sysselsättningsskapande åtgärder för järnvägar. En satsning på bra järnvägar skapar inte bara sysselsättning utan också tillväxt i ekonomin. Dessutom sparas miljön om kommunikationerna förbättras. Enligt vår uppfattning skall dessa 2 miljarder kronor omgående avsättas till högprioritetsobjektet snabbjärnvägsutbyggnaden från Stockholm till Sundsvall.

2. Finansiering av arbetslöshetsersättning m.m.

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anför:

Nuvarande beräkningar tyder på att arbetsmarknadsfonden kommer att uppvisa ett underskott på ca 10 000 miljoner kronor vid utgången av nästa budgetår. I det läge som nu har uppstått motsätter vi oss inte regeringens förslag om en utökad kredit i riksgäldskontoret under budgetåret 1992/93 för att förstärka arbetsmarknadsfonden.

Vi vill framhålla att med socialdemokraternas förslag minskar arbetslösheten så mycket att fondens underskott under nästa budgetår blir mindre än 5 000 miljoner kronor. De kommande åren ökar det knappast. Vår satsning på aktiva åtgärder minskar således statens utgifter för de arbetslösa med väsentliga belopp.

3. Bidrag till lönekostnader vid utbildning i företag

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anför:

Satsningen på företagsanknuten utbildning måste vara helhjärtad. Det räcker inte att regelsystemet för bidrag till lönekostnader vid utbildning i företag finns kvar; regeringens engagemang måste enligt vår uppfattning även omfatta den ekonomiska ramen.

4. Tiomiljardersprogram för sysselsättning

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Monica Öhman och Johnny Ahlqvist (alla s) anför:

Vi delar uppfattningen att motionskraven rörande ett tiomiljardersprogram för sysselsättning bör avstyrkas. Däremot anser vi att motivering-

en borde ha utgått från de alternativ som redovisas i Socialdemokraternas motion Fi41.

1991/92:AU5y

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1992:328) om ändring i
lagen (1991:1153) om ändring i kommunalskattelagen
(1928:370)

Häriigenom föreskrivs att punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) i punktens lydelse enligt lagen (1992:328) om ändring i lagen (1991:1153) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Anvisningar till 32 §

12. Sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och sjukpenning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän utgör skattepliktig intäkt av tjänst om förmånen grundas på förvärvsinkomst, som hänför sig till tjänst. Till intäkt av tjänst hänföres under nämnda förutsättning också ersättning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt annan lag eller författning, som utgått annorledes än på grund av försäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring.

Föräldrapenningförmåner och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård samt ersättning som en allmän försäkringskassa utger enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön utgör skattepliktig intäkt av tjänst, dock ej sådan del av vårdbidrag som utgör ersättning för merkostnader.

Korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag och utbildningsarvode enligt studiestödslagen (1973:349), utbildningsbidrag för doktorander, timmersättning vid kommunal vuxenutbildning (komvux), vid vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särvox) och vid svenskundervisning för invandrare (sfi) räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd som lämnas till arbetslös som startar egen rörelse räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning vid arbetsmarknadsutbildning som lämnas till den som startar egen näringsverksamhet, och som avser att utgöra ett tillskott till näringsidkarens försörjning under inledningsskedet av verksamheten, räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Detsamma gäller dagpenning och stimulansbidrag, vilka enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå till deltagare i arbetsmark-

Detsamma gäller dagpenning, som enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med

nadsutbildning samt med dem i fråga om *sådana* bidrag likställda. dem i fråga om *sådant* bidrag likställda.

1991/92:AU5y
Bilaga 1

Förslag till Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att i lagen (1981:691) om socialavgifter införs efter 2 kap. 1 § en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Arbetsgivare inom tillverkningsindustrin får under tiden den 1 juli 1992–den 30 juni 1994 göra avdrag från avgifterna enligt 2 kap. 1 § för kostnad för kompetensutveckling som arbetsgivaren haft.

Avdrag får göras med hälften av den kostnad som arbetsgivaren haft för anställdas kompetensutveckling enligt nedan angiven plan. Minskningen per år får dock högst uppgå till en tredjedels basbelopp per anställd och totalt inte överstiga 500 000 kronor.

En förutsättning för att få minska avgifterna är att arbetsgivaren och lokal arbetstagarorganisation kommer överens om en plan för kompetensutveckling på arbetsplatsen.

Närmare föreskrifter om innehållet i denna plan lämnas av regeringen.

Ett belopp motsvarande det bortfall av avgiftsinkomster som föranleds av denna bestämmelse skall påföras staten och uppbäras i samma ordning som avgifterna i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

